

Марія Чабайовська
Наталія Омельченко
Віра Синільник

Українська мова та читання

Частина 1

МАПА ДУМОК

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика Михайла Вербицького

Слова Павла Чубинського

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Марія Чабайовська, Наталія Омельченко, Віра Синільник

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

Підручник для 3 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)
Частина 1

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України

Тернопіль
Астон
2020

УДК 811.161.2(075.2)

Ч-12

**Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 21. 02. 2020 № 271)**

Видано за рахунок державних коштів.

Продаж заборонено.

Чабайовська М. І., Омельченко Н. М., Синільник В. В.

Ч-12 Українська мова та читання : підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Частина 1 / М. І. Чабайовська, Н. М. Омельченко, В. В. Синільник. — Тернопіль : Астон, 2020. — 160 с. : іл.
ISBN 978-966-308-773-3

Відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми початкової освіти колективу авторів під керівництвом Р. Б. Шияна

УДК 811.161.2(075.2)

Умовні позначення

Номер завдання.

Працюю в парі або групі.

Пригадую.

Завдання різного рівня складності.

Досліджую, вивчаю мовний і літературознавчий матеріал.

Знайомлюся з медіа.

Для допитливих і кмітливих.

Завдання для розвитку критичного мислення.

Культура мовлення.

Матеріали для уроків української мови й літературного читання, рубрик «Перевір свої досягнення» та «Відповіді до завдань» розміщено на сайті видавництва.

ISBN 978-966-308-773-3

© Чабайовська М. І.,
Омельченко Н. М.,
Синільник В. В., 2020

© ТзОВ «Видавництво Астон», 2020

Зміст

ДОСЛІДЖУЮ ФОНЕТИЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

РІДНА ШКОЛА

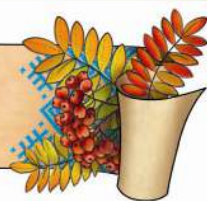

Звуки і букви. Українська абетка (алфавіт)	7
<i>Марійка Підгірянка</i> . Школа	8
Склад. Наголос. Наголошені й ненаголошені склади і звуки. Голосні звуки, позначення їх буквами	10
<i>Анатолій Костецький</i> . Головна професія	10
<i>Оксана Сенатович</i> . Вчиться вересень читати	13
<i>За Зіркою Мензатюк</i> . Як Василько не впізнав свою кімнату	15
Приголосні звуки, позначення їх буквами	18
<i>Надія Красоткіна</i> . Шкільне життя	18
Приголосні звуки, позначення їх буквами. Буквосполучення дж, дз, йо, ьо . Апостроф	20
<i>Василь Сухомлинський</i> . Я хочу сказати своє слово	20
Дзвінки і глухі приголосні	23
<i>Ірен Роздобудько</i> . Як зрозуміти хлопців? <i>Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах</i>	23
Медіа . Створення коміксів	26
Дзвінки і глухі приголосні. Правильна вимова слів із дзвінками приголосними звуками в кінці слова і складу перед глухим	26
<i>Грицько Бойко</i> . Знайшов тему	28
Приголосні тверді, м'які і пом'якшені. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами і, я, ю, є	29
<i>Марійка Підгірянка</i> . Прийшла осінь	29
<i>Лідія Повх</i> . Осінь	32
Позначення м'якості приголосних на письмі буквою ь	34
<i>Оксана Іваненко</i> . Казка про білочку-мандрівницю	34
<i>Оксана Іваненко</i> . Казка про білочку-мандрівницю (<i>продовження</i>)	36
Подовжені м'які приголосні звуки. Вимова і правопис слів із подовженими м'якими приголосними	38
<i>За Василем Сухомлинським</i> . Яблуко в осінньому саду	39
<i>Тетяна Строкач</i> . Яблуко в осінньому саду	40
Театралізація	42
Перевір свої досягнення	42

ДОСЛІДЖУЮ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА ЗВУЧИ, РІДНА МОВО

Пряме і переносне значення слів	43
Оксана Забужко. Рідна мова	43
Зірка Мензатюк. Золоте серце	45
Іван Малкович. «Свічечка букви „і”». Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах	46
Багатозначність слів	47
Надія Красоткіна. Чарівні є слова	47
Оксана Сенатович. Тиждень ввічливості в школі	49
Омоніми	51
Петро Осадчук. Осінь	51
Марія Пономаренко. Осінь пензлика взяла	53
Медіа. Створення фотоколажу на тему: «Осінь»	54
Синоніми. Антоніми. Роль синонімів і антонімів у тексті	56
Людмила Федорова. Осінні пахощі	56
Людмила Федорова. Осінні пахощі (продовження)	59
Фразеологізми	62
Зірка Мензатюк. Про відьму і котячий хвіст	62
Зірка Мензатюк. Про відьму і котячий хвіст (продовження)	64
Перевір свої досягнення	66

ДОСЛІДЖУЮ БУДОВУ СЛОВА ЛЮБІТЬ КНИГУ

Основа і закінчення	67
Олександр Пархоменко. Найперша книжка	67
З чого складається книга? З інтернет-ресурсів	69
Корінь слова. Спільнокореневі слова. Розрізнення форм слова і споріднених слів	71
Ірина Порхун. 27 причин читати книгу. Причина № 1: книги — це знання	71
Ірина Порхун. 27 причин читати книгу. Причина № 13: електронні книги легко носити з собою	74

Вимова та правопис слів із ненаголошеними [е], [и] в корені, що перевіряються наголосом	76
<i>За Лесею Лужицькою. Хитрі близнюки</i>	76
<i>Ірина Порхун. 27 причин читати книгу. Причина № 16: ти можеш порівняти книгу і фільм</i>	78
Добирання спільнокореневих слів і зміна форми слова для перевірки написання слів із ненаголошеними [е], [и]	80
<i>За Остапом Вишнею. Любіть книгу!</i>	80
<i>Іван Андрусяк. Про вміння читати. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах</i>	82
Вимова та правопис слів із ненаголошеними [е], [и] в корені, що не перевіряються наголосом	84
<i>«В українських дитячих журналах...». 3 інтернет-ресурсів</i>	84
Префікс. Роль префіксів у слові	89
<i>Лідія Новикова. Осінь</i>	89
Суфікс. Роль суфіксів у слові	90
<i>Зірка Мензатюк. Умілі брати</i>	91
Словотворча роль префіксів і суфіксів у слові	93
<i>Лоренц Паулі. Лисичка йде до бібліотеки. Переклад Світлани Колесник</i>	93
<i>Лоренц Паулі. Лисичка йде до бібліотеки (продовження). Переклад Світлани Колесник</i>	95
Правопис префіксів і однозвучних слів	97
<i>Людмила Суворова. Лісова пошта</i>	97
<i>Грицько Бойко. Як Василько «відпочився»</i>	100
Медіа. Написання листа	101
Правопис префіксів роз-, без-	102
<i>Лідія Новикова. Зима</i>	102
<i>Елла Белкіна. Зима очима художника</i>	103
<i>Грицько Чубай. Малюю зиму</i>	105
Написання префіксів з- (с-)	107
<i>Олена Пчілка. Перший сніг</i>	107
<i>Платон Воронько. Гра у сніжки</i>	110
Узагальнення вивченого про будову слова.....	112
<i>Борис Комар. Загублені рукавички</i>	112
<i>Борис Комар. Загублені рукавички (продовження)</i>	114
Перевір свої досягнення	116

ДОСЛІДЖУЮ ІМЕННИКИ ЦЕ — МОЯ УКРАЇНА

Іменник як частина мови	117
<i>Наталія Козленко. Незалежна і єдина</i>	117
<i>Анатолій Григоров. Дивовижні імена</i>	119
Назви істот і неістот	121
<i>За Михайлом Крищуком. Київ за князя Ярослава Мудрого</i>	121
<i>За Михайлом Крищуком. Київ за князя Ярослава Мудрого (продовження)</i>	123
Власні і загальні іменники. Велика буква в іменах, по батькові та прізвищах. Велика буква в кличках тварин	125
Моя Україна. <i>Із журналу</i>	125
<i>Галина Римар. Чарівна флейта</i>	128
Театралізація	128
Велика буква в назвах міст, сіл, вулиць, майданів, площ. Велика буква в назвах річок, озер, морів, гір	132
<i>Всеволод Нестайко. Тореадори з Васюківки</i>	132
Рід іменників	137
<i>Іван Малкович. Понад Дніпро гуде метро. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах</i>	137
<i>Микола Гоголь. Чудовий Дніпро. Переклад Максима Рильського</i>	140
Число іменників	142
<i>За Ольгою Зубер. Новорічне диво</i>	142
<i>Алла Потапова. «Світ прекрасний навколо тебе...»</i>	145
Відмінки іменників	147
<i>Ярина Винницька. Різдвяний Львів</i>	150
Аналіз іменника як частини мови. Узагальнення за темою «Іменник»	152
<i>Анатолій Качан. Зима щедріє по дворах</i>	152
<i>Наталка Поклад. Новорічний подарунок</i>	155
Медіа. Створення класної газети	155
Повторення вивченого	156
<i>Марія Хоросницька. Святвечір</i>	156
<i>Василь Скуратівський. Дідух на покуті</i>	158
Перевір свої досягнення	159
Відповіді до завдань	159

ДОСЛІДЖУЮ ФОНЕТИЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

РІДНА ШКОЛА

Звуки і букви. Українська абетка (алфавіт)

1. Прочитай виразно вірш.

Мова — державна перлина,
Нею завжди дорожить:
Без мови немає країни —
Мову, як матір, любіть!

Федір Пантов

- Чому нам потрібно берегти мову?
- Яке значення державної мови в житті людини? А рідної?

2. Прочитай вислів. Як ти розумієш його зміст?

Як **дерево** починається з кореня, так **слово**
починається зі звука (*Олексій Довгий*).

- ❖ Визнач кількість звуків і букв у виділених словах.

Пригадай, що ти знаєш про звуки мовлення.

3. Назви зображені предмети. Запиши. Вимов звуки. Які з них голосні, які — приголосні? Як ти їх розрізняєш?

4. Які асоціації виникають у вас, коли чуєте слово **школа**? Розгляньте мапу думок (на форзаці підручника). Подумайте, якими словами ви б її доповнили.

5. Прочитай виразно вірш.

Школа

Школо наша, школо,
Приголуб нас, мила,
Пригорни усіх нас,
Як голуб під крила.
Ти нас всіх научиш,
Як у світі жити,
Як зло оминати,
Як добро чинити.
**Бджілоньки — на квіти,
Дітоньки — до школи,
Там збирають мудрість,
Як мед в полі бджоли.**

Марійка Підгірянка

- Чого, на думку авторки, вчать у школі?
- Яке значення має школа в житті людини?
- Відшукай у вірші й прочитай рядки, у яких Марійка Підгірянка звертається до школи.
- Знайди в тексті речення із порівняннями. Прочитай.
- Визнач тему і головну думку вірша.

Прослухай пісню Наталії Май «Здрастуй, школо!» за посиланням на сайті <https://is.gd/wlnUOS> або QR-кодом.

6. Із яких звуків складається слово **школа**? А з яких букв?

7. Спиши виділені рядки вірша «Школа». Як ти їх розумієш?

❖ Підкресли слова, у яких букв більше, ніж звуків. Поясни, чому ти так думаєш.

8. Розглянь малюнки. Утвори і запиши пари слів, які відрізняються одним звуком. Підкресли в них букви, які змінюють значення слова.

Пригадай назви літер української абетки.

9. Користуючись алфавітом, відгадай слово і запиши.

Перша буква знаходиться в алфавіті між буквами **Г** і **Е**; друга — після **З**; третя — перед **С**; четверта — між **Д** і **Є**; п'ята — перед **Л**; шоста — перед **У**; сьома — після **Н**; восьма — після **П**.

❖ Придумай і запиши речення з цим словом.

дирéктор

10. Розташуй слова в алфавітному порядку і запиши їх.

Звук, буква, склад, мова, письмо, слово, мовлення, правило, вимова, речення, літера, зошит, алфавіт, абетка, азбука, книга.

11. Прочитай слова, записані в рядку. Склади нове слово за зразком: **музика, вовк, півень, риба** — **мова**.

Брат, суп, вікно, червень, верба.

Акація, оберіг, озеро, квітень, садок, дорога.

❖ Закодує і запропонує сусідові по парті прочитати нове слово.

Склад. Наголос.
Наголошені й ненаголошені склади і звуки.
Голосні звуки, позначення їх буквами

1. Прочитай заголовок. Подумай, про що буде розповідатися у вірші.

Головна професія

Спитай у тата і у мами,
Які професії у них.
Професій різних є чимало,
Сповна їх вистачить на всіх!
Та є одна поміж професій,
Якої вчать у житті.
Вона для кожного найперша,
Якої вчитимешся й ти!
**Учитель, лікар та геолог,
Письменник, слюсар чи кресляр —
Всі називають головною
Одну професію — школяр!**
Бо всім відомо, що без школи,
Без знань, що мушиш там набуть,
Не станеш у житті ніколи
Тим, ким в дитинстві мрієш бути!

Анатолій Костецький

- Про які професії згадується у вірші?
- Поясни, чому найголовнішою в житті є професія школяра.
- Яка головна думка вірша Анатолія Костецького «Головна професія»? Підтвердь це рядками тексту.
- Що робиш ти для досягнення своєї мрії? Що порадиш своїм товаришам, щоб отримати бажаний результат?

Моя ~~завітна~~ мрія — вчитися.

Моя заповітна мрія — вчитися.

Пригадай, як правильно визначити кількість складів у слові.

2. Спиши виділені рядки вірша Анатолія Костецького «Головна професія», поділяючи слова на склади.

3. Випиши в три колонки відповідно односкладові, двоскладові й трискладові слова.

Вірш, казка, прислів'я, приказка, пісня, байка, жарт, лічилка, мирилка, легенда.

4. Склади слово: перший склад першого слова, другий — другого, третій — третього.

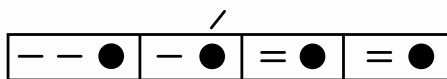
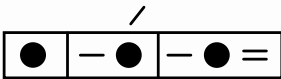
Колосок, кориця, помідор —

- ❖ Придумай речення з цим словом і запиши.
- ❖ Подумай і за зразком закодуй слово *дитина*.

Пригадай, як правильно переносити слова з рядка в рядок.

5. Знайди у вірші слова, які відповідають поданим звуковим моделям.

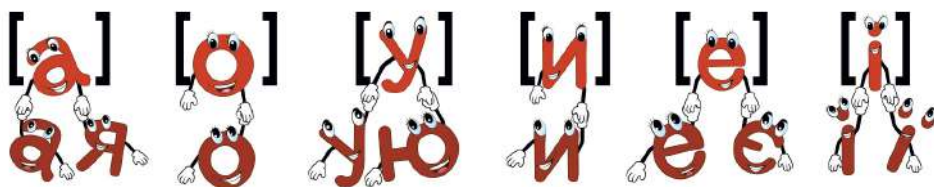

- ❖ Поділи слова для переносу.

Пригадай, скільки голосних звуків в українській мові. Якими буквами їх позначають на письмі?

6. Випиши з останнього речення вірша слова, які закінчуються на букву, що позначає голосний звук. Постав наголос. Перевір за орфоепічним словником.

❖ Підкресли літери на позначення наголошених голосних червоним олівцем, а ненаголошених — зеленим.

7. Встав пропущені букви. Запиши слова: спочатку з наголошеним першим складом, потім — з наголошеним другим складом і з наголошеним третім складом.

Вер..сень, вул..ця, м..тро, т..атр,
кал..ндар, н..діля, пон..ділок, с..р..да,
ч..твер, д..ктант, пр..дмет, пом..лка,
порт..ель, ч..тання.

коридóр

❖ Підкресли слова, у яких голосних і приголосних звуків однакова кількість.

8. Випиши з орфоепічного словника п'ять слів на букву, з якої починається твоє ім'я. Зверни увагу на місце наголосу у кожному з них.

❖ Знайди в словнику й випиши п'ять слів, які мають подвійний наголос.

Голосні звуки, позначення їх буквами

1. Назви і запиши букви, що позначають голосні звуки. Обведи літери, які можуть позначати два звуки.

2. Спиши, вставляючи замість крапок букви, що позначають голосні звуки. Прочитай прислів'я. Поясни, як ти його розумієш.

Хт.. б..г..т.. ч..т.. .. , т..й б..г..т.. зн.. ..

3. Прочитай виразно вірш.

Вчиться вересень читати

Вчиться вересень читати,
вчиться літери складати.

Засміявся хитро вітер:

— А склади-но ОСІНЬ з літер!

Вдарив вересень тривогу:

— Хто прийде на допомогу?!

Огірок **озвався гречно**¹:

— «О» віддам я, безперечно,
раз okazія² така! —

Стала гірка з огірка.

Тут світання нагодилось,
також чемно уклонилось:

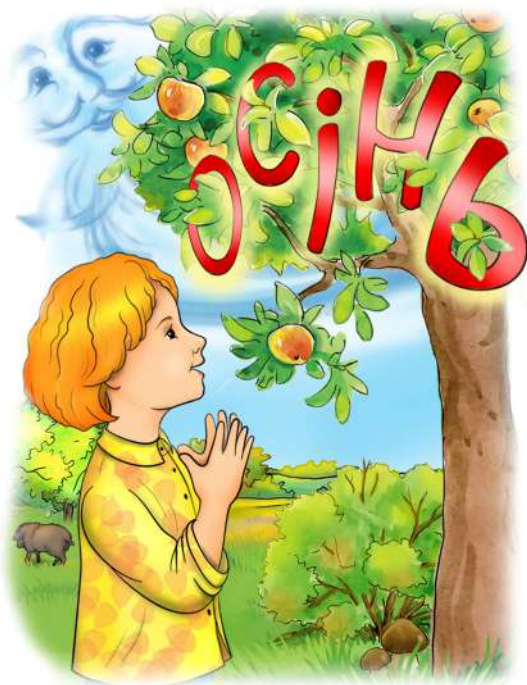
— «С» охоче віддаю,
бо вітанням я **стаю**.

Ціле «Н» індик приніс
в подарунок: — Прошу, друже!.. —

¹ Гречний — чемний, шанобливо ввічливий у поводженні з людьми.

² Okazія — дивний випадок, незвичайна подія, те саме, що пригода.

Дик, кабан великий дуже
навпростець побіг у ліс.
Мовить вересень до себе:
— Ще знака м'якшення треба! —
І підходить до **коня**:
— Дайте знак м'якшення!
— Що ж, бери! — промовив кінь,
і з коня зробився кін¹...
ОСІНЬ — вересень **читає**
і на radoцax аж сяє.
Вітру ж — соромно, і вітер
каже **вересню**: — Із літер
можу «І» віддати тобі!
— Пізно, вітре, далебі,
віддавати «І» тепер,
як тобі я **носа втер!**

Оксана Сенатович

- Назви головних героїв вірша.
- Відшукай у ньому рядки, у яких розповідається про те, що хотів віддати вересню вітер. Прочитай їх.
- Знайди і прочитай у вірші рими.
- Як ти розумієш виділені вислови?

- Обери собі партнерів. Приготуйся виразно прочитати діалог між вереснем, вітром і огірком.

4. Випиши з вірша по два слова в три колонки:

у *першу* — слова, у яких звуків і букв порівну;
у *другу* — слова, у яких звуків менше, ніж букв;
у *третю* — слова, у яких звуків більше, ніж букв.

5. Випиши з вірша виділені слова і зроби їх звуко-буквений аналіз.

¹ Кін — спеціальний майданчик, на якому показують вистави; сцена.

Голосні звуки, позначення їх буквами

1. Прочитай заголовок і уривок казки. Подумай, яка пригода могла трапитися з Васильком.

Як Василько не впізнав свою кімнату

(уривок)

Озирнувся Василько: знову все як належить. По кімнаті розливається м'яке сяяння від люстри, на полиці його улюблені звірята: хутрянні ягня і заєць та їжак з карпатського сіна з яблучком на голках. І зошит таки його, дарма що з ляпкою, і під ногами його м'яч, а з кухні пахне смачно-пресмачно — то парують яєчня і юшка з в'юнами.

— Поївши, бери м'яч та пограй у футбол, хлопці надворі вже чекають, — мовили Я, Ю, Є та Ї. — А ми підемо в гості до літери Щ. То наша найближча родичка, бо теж позначає на письмі два звуки, щоправда обидва приголосні. Вона пригостить нас щавлем і щукою. Щиро і щедро пригостить!

За Зіркою Мензатюк

Перевір своє передбачення, прочитавши казку за посиланням на сайті <https://is.gd/eq2yx4> або QR-кодом.

- У яких словах ховалися від Василька букви Я, Ю, Є, Ї?
- Знайди й прочитай абзац, у якому букви перестали ховатися від Василька.

2. Прочитай виразно вірш. Скажи, про які букви тут ідеться.

Що про букви я, ю, є
Треба знати нам усім?
Це таке, передусім:
Після букв, що позначають
Звуки тільки голосні,

По два звуки позначають
Всі ці букви чарівні.
Це ж бува і на початку
Багатьох цікавих слів,
А іще коли апостроф,

Також знак м'якшення посів
Місце перед я, ю, є.

**Голубіє, мрія, мрію,
Єдність, юність, ясени,
Ательє, Нью-Йорк, мільярди,
в'ється, п'ять, м'ячі, в'юни.**

Ось, наприклад, буква ї:
Розмісти собі її
На початку, чи в кінці,
Чи посередині слова —
І вона — така чудова! —
Подивує враз тебе:
Скрізь два звуки назове.

Леся Лужецька

3. Випиши виділені слова. Підкресли букви, які позначають два звуки.

- ➔ Досліди, у яких випадках ці літери позначають два звуки.
- ➔ Перевір свій висновок за поданим правилом.

Пригадай! На початку слова, після букв, що передають голосні звуки, апострофа та знака м'якшення літери **я, ю, є** позначають два звуки: **я — [йа], ю — [йу], є — [йе].**

Буква ї завжди позначає два звуки — [йі].

4. Випиши з поданого уривка казки Зірки Мензатюк «Як Василько не впізнав свою кімнату» слова, у яких **я, ю, є, ї** позначають два звуки. Поясни, чому ти так думаєш.

5. Спиши. Встав пропущені букви **я, ю, є, ї**.

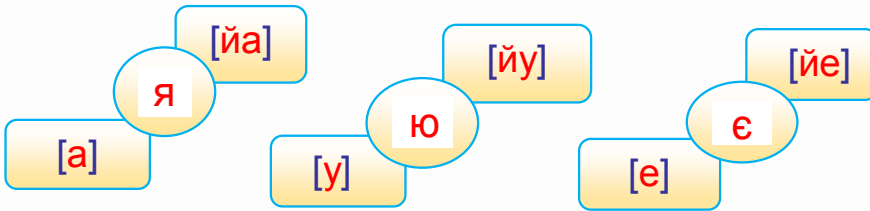
Солов.., мал..вати, ..лінка, заспіва.., літн..,
вишн.., мрі.. .

- ➔ Підкресли букви, які позначають два звуки.
- ➔ Досліди, де стоять букви **я, ю, є** у виділених словах. Скільки звуків вони позначають?

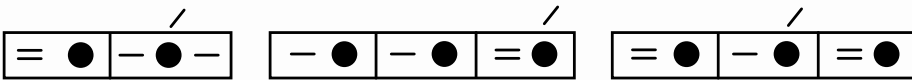

Пригадай! Після букв, що передають приголосні звуки, літери **я, ю, є** позначають один звук:

я — [а], ю — [у], є — [е].

6. Розглянь звукові моделі слів. Випиши слова, які відповідають першій звуковій моделі, у першу колонку, другій — у другу, третій — у третю.

Каченя, їжак, сідаю, лілея, єнот, кошеня, гусеня, літак, літає.

- ❖ Підкресли слова, у яких звуків більше, ніж букв.

7. Постав літери на місця і запиши слова. Знайди «зайве» слово. Запиши його звукову модель.

ЛИЦЯСИ, ЦАЄЗЬ, ІМДЕВДЬ, ЛУЯБНЯ, ЧОЖАЇК.

- ❖ Поділи слова для переносу.

Приголосні звуки, позначення їх буквами

1. Прочитай виразно вірш.

Шкільне життя

Шкільне життя — це дивовижна казка!
Тут однокласники — це друзі всі, повір!

Є паличка чарівна в нас — указка!

І олівець незвичний, і папір...

А кожна книжка — подорож цікава

В минуле і в незнане майбуття.

Тут суперечка може бути жвава,

І дивовижні, справжні відкриття.

Тут пісня й танець нас усіх єднає,

Уроки і перерви, ігри й сміх.

Тут кожен з нас свої таланти має,

Свій простір є для кожного й для всіх!

Надія Красоткіна

- Кого авторка вважає друзями, а кого ти?
- Відшукай і прочитай рядки, у яких говориться, що єднає в школі всіх однокласників.
- Знайди у вірші слова, які можна використати, щоб скласти розповідь про школу.

Листьмо для себе.

Напиши в зошиті про те, якою ти уявляєш школу майбутнього (кілька речень).

2. Знайди слова у вірші, які закінчуються буквою, що позначає приголосний звук.

минулий

3. Спиши виділені у вірші речення.

- ❖ Підкресли слова, у яких приголосних звуків більше, ніж голосних.
- ❖ Випиши слово, яке відповідає поданій звуковій моделі.

- ❖ Склади і запиши речення з цим словом.

4. Встав пропущені букви або буквосполучення (ф, хв; з, г).
Запиши слова.

Світло..ор, ..іст, ..алити, ..локси, ..арба, ..іалка, ..ея,
..отогра.., ..иля, шо..ер, ..ірма, ..орма.

А..рус, ..рунт, ..ніздо, ..ел..отати, доро..а, ..анок, ..едзь,
..усенята, ..ава, дзи..а, ..ілка, ..удзик.

- ❖ Підкресли зеленим олівцем односкладові слова, а червоним — двоскладові.
- ❖ Із непідкреслених слів склади цікаву розповідь.

5. Випиши з двох останніх речень уривка казки Зірки Мензатюк «Як Василько не впізнав свою кімнату» (с. 15) слова, у яких є букви, що завжди позначають два звуки.

- ❖ Підкресли двоскладові слова.

Приголосні звуки, позначення їх буквами. Буквосполучення *дж, дз, йо, ьо*. Апостроф

1. Прочитай виразно вірш. Спиши. Встав буквосполучення *дж* чи *дз*.

*Дж і дз — запам'ятай,
одним звуком промовляй:*

*_ерело, хо_у, б_ола,
_ьоб, _віночки, _еркала.*

Дмитро Білоус

- ❖ Визнач кількість звуків і букв у словах, надпиши.
- ❖ Запиши звукову модель чотирискладового слова.

2. Прочитай заголовок, подумай, про що буде розповідатися у творі.

Я хочу сказати своє слово

Катерина Іванівна повела своїх школярів у поле. Був **тихий** осінній ранок. Високо в небі летів ключ перелітних птахів. Вони тихо курликали, і від цього в степу було сумно.

Учителька сказала дітям:

— Сьогодні ми будемо вчитися розповідати про осіннє небо. Хай кожен з вас добере для цього в рідній мові красиві і точні слова.

Діти притихли. Вони дивилися в небо і думали. Через хвилину всі заговорили: «Небо синє-синє... Небо голубе... Небо чисте...» І все. Діти знову і знову повторювали одні й ті самі слова: синє, голубе, чисте.

Збоку стояла маленька Валя.

— А ти, Валю, що хочеш сказати? — запитала Катерина Іванівна.

— Я хочу сказати своє слово.

— Яке ж твоє слово про небо?

— Небо ласкаве... — тихо сказала дівчинка й усміхнулась.

Діти притихли. Вони враз побачили в небі те, чого не бачили досі: «Небо сумне... Небо тривожне... Небо зажурене... Небо холодне...»

А небо грало, трепетало, дихало, як жива істота. І діти дивилися в його сумні сині-сині осінні очі.

Василь Сухомлинський

- Для чого діти пішли в поле?
- Чи доводилося тобі спостерігати за осіннім небом? Розкажи.

- Обери собі партнера/партнерку. Приготуйся прочитати діалог між учителькою і Валею.

Культура мовлення

~~Читай дальше.~~

Читай далі.

3. Спиши перший і останній абзаци оповідання. Підкресли слова з буквосполученнями **ьо, йо**.

❖ Назви м'який приголосний звук у виділеному слові. У яких ще словах він «заховався»? Придумай і запиши кілька слів із цим звуком.

4. Утвори слова і запиши. Надпиши над ними кількість звуків і букв.

буль бад син ра л зна		н рий го н н мий
--------------------------------------	---	---------------------------------

❖ Підкресли слово, яке не можна перенести.

Пригадай, як правильно переносити слова з *йо, ьо*.

Пригадай, коли пишуть апостроф.

5. Випиши в першу колонку слова з апострофом, а в другу — без апострофа.

П..еса, р..ясний, умінн..я, дев..ять, тьм..яний, ім..я,
м..ята, цв..ях, здоров..я.

❖ Якщо правильно виконаєш завдання, то з третіх літер слів у кожній колонці складеш нові слова. Запиши їх у відповідну колонку. Надпиши кількість звуків і букв.

Склади листівку-пам'ятку про правопис апострофа.

Дзвінки і глухі приголосні

1. Прочитай заголовок. Подумай, про що буде розповідатися у творі.

Як зрозуміти хлопців?

На уроці вчителька довго розповідала про те, як мають себе поводити хлопці та дівчата. Виявилось, що мені багато чого не можна! Наприклад, битися, мов на шаблях, на лінійках з Олегом та Костиком! Плюватися з трубочки пожованим папірцем! Не можна бігати коридорами і з розгону ковзатися на слизькій підлозі! Сидіти на підвіконні. Їсти на уроці бутерброд. І малювати в зошиті з математики цифри у спідничках і бантиках. Ну, багато чого не можна.

Дізнавшись про це, я засумувала, адже дуже кортіло мати відзнаку за поведінку, якої не мала ще ні разу. Але я старалася.

- *Про що ти дізнався/дізналася? Про що далі буде йти мова?*

Старались і хлопці. Адже вчителька оголосила. Вони теж мали купу обов'язків. І теж зробили для себе купу відкриттів. Наприклад, вчителька розповіла, що ознакою справжнього чоловіка є те, що він носить портфель дівчини і навіть може провести її зі школи додому.

Краще б вона цього не говорила!

- *Про що ти дізнався/дізналася? Про що далі буде йти мова?*

Всі одразу захотіли показати себе справжніми чоловіками. Особливо Юра — хлопчик, що сидів за останньою партою.

Наступного ж дня він чекав мене біля виходу зі школи.

Я вийшла, розмахуючи портфелем і міркуючи, де б його подіти, доки ловитиму метеликів на клумбі. Юра зненацька підскочив до мене й вихопив портфель.

А вихопивши, почервонів, мов рак, і помчав уперед.

Ірен Роздобудько

- * З якими обов'язками хлопців та дівчат ознайомила вчителька на уроці?
- ** Чому засумувала дівчинка?
- ** Розкажи, як ти дотримуєшся правил поведінки в школі.
- ** Як ти вважаєш, у яких рядках оповідання розкрита його головна думка? Прочитай.
- *** Оціни поведінку Юри.

2. Від імені вчителя зробіть учням оголошення про проведення Свята осені.

РАФТ¹

Роль	Аудиторія	Формат	Тема
хто пише	хто отримує	форма написання тексту	про що текст
учитель	учні	оголошення	Свято осені

¹ РАФТ: зразок виконання дивись на форзаці.

Літери на позначення всіх дзвінких приголосних звуків розташовані в алфавіті до літери **о** (крім **к**), глухих — після **о** (крім **р**).

3. Випиши спочатку слова з буквами, що позначають тільки дзвінкі приголосні звуки, а потім слова з буквами, що позначають тільки глухі приголосні звуки.

Друг, дерево, кіт, риба, черемха, тиша, хата, мед, дуб, береза, фото, верба, кит, щука.

- ❖ Яке слово «зайве»? Чому?
- ❖ Придумай і запиши речення з цим словом.

4. Спиши третій абзац оповідання «Як зрозуміти хлопців?». Підкресли букви, які позначають дзвінкі приголосні звуки, однією рисою, а глухі — двома.

5. Випиши з передостаннього абзацу оповідання слова, у яких дзвінких приголосних більше, ніж глухих.

6. Запиши назви малюнків. Обведи букви, які позначають глухі приголосні звуки.

- ❖ З останніх літер слів склади і запиши нове слово. Підбери синоніми до нього.

Дзвінки і глухі приголосні. Правильна вимова слів із дзвінками приголосними звуками в кінці слова і складу перед глухим

1. Розгадай ребус.

’ ’ ’ ’

a=i

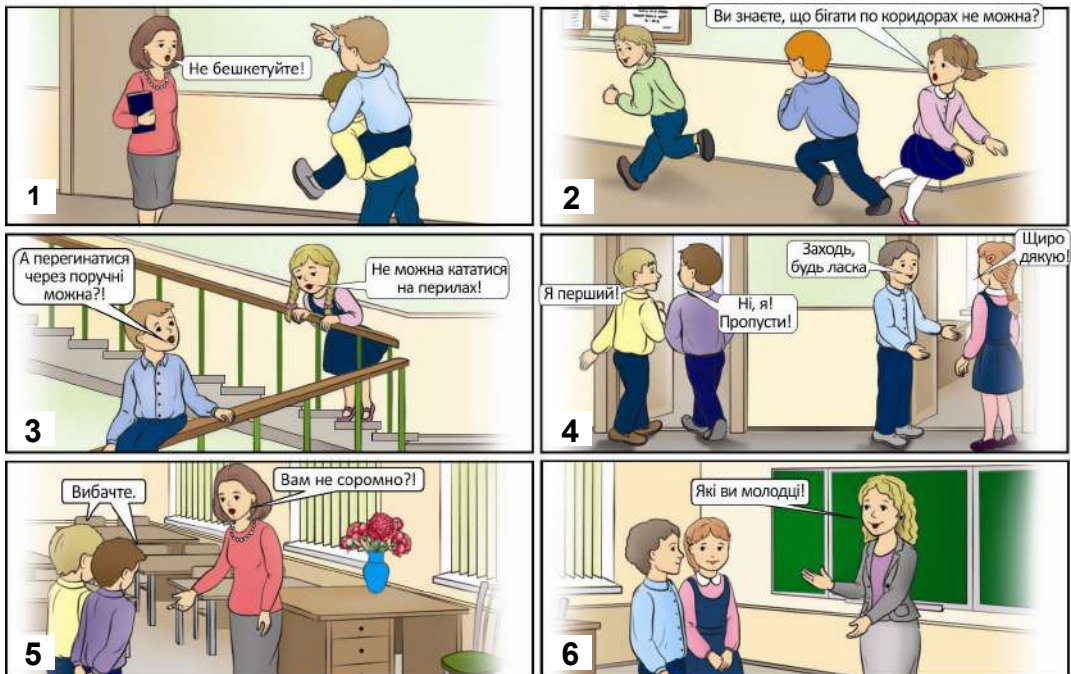
- Чи знаєш ти, що таке комікси? Перевір свій висновок за поданим правилом.

Комікси — це послідовність малюнків переважно з короткими текстами, які створюють певну зв'язну розповідь.

2. Розглянь комікси і склади розповідь.

Правила поведінки в школі

3. Підбери самостійно репліки до коміксів.

Правила поведінки в їдальні

Культура мовлення

Як ти ~~держиш~~ вилку?

Як ти тримаєш виделку?

4. Прочитай гумореску. Визнач тему та головну думку твору.

Знайшов тему

У шкільну газету Юра
Мав подати карикатури.

Каже Юра жартома:

— Теми вдалої нема...

Хоч би ти, Мишко, побився, —

Я б тебе намалював.

Тут Мишко як розізлився —

Штурхана Юркові дав!

А Юрко підставив ногу.

Бац! — і впали на підлогу,

Учепились за чуби,

Аж тріщать у них лоби...

От і тема є у Юри

Аж на дві карикатури!

Грицько Бойко

- ❖ Випиши з гуморески слова, у яких усі приголосні дзвінкі. Правильно вимовляй дзвінкі приголосні звуки.

5. Заміни виділені приголосні на парні дзвінкі або парні глухі приголосні. Запиши слова.

Коса —

грип —

жити —

ліс —

плоди —

куля —

Пригадай, як вимовляють дзвінкі приголосні в кінці складу й слова.

6. Устав пропущені букви, які позначають дзвінкі приголосні звуки. Правильно прочитай і запиши слова.

Гра.., лі.., кі..ка, ні.., ка..ка, кни..ка, зага..ка, ри..ка, ягі..ка.

7. Спиши прислів'я. Як ти розумієш їх зміст?

Яка совість, така й честь.

На обличчі твоєму совість і чесність, а у вчинках твоїх людяність.

- ❖ Підкресли букви, які позначають дзвінкі приголосні звуки. Обведи слова, у яких усі літери позначають глухі приголосні звуки.

Приголосні тверді, м'які і пом'якшені. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами і, я, ю, є

1. Прочитай заголовок, розглянь малюнок. Подумай, про що буде розповідатися у вірші.

Прийшла осінь

Прийшла осінь любя, мила
Дітям на потіху.
Груші всі позолотила
У годину тиху.

Ще червону фарбу мала
Осінь-мальовничка.
Яблучка помалювала
На обидва личка.

Як на сливи позирала,
Знала, що робити;
Усі сливи завивала
В сині оксамити.

І куди лиш не ходила
У годину тиху,
Весь садочок прикрасила
Дітям на потіху.

Марійка Підгірянка

- * Як змінився садок з приходом осені? Підтвердь свої міркування словами з вірша.
- * Яким рядкам тексту відповідає малюнок?
- ** Визнач тему і головну думку поезії.
- *** Якою ти уявляєш осінь? Розкажи.
- *** Створи ілюстрацію до вірша.

2. Складіть мапу думок зі словом *осінь*.

3. Випиши з вірша двоскладові слова з наголошеним першим складом.

- ➔ Підкресли букви, які позначають тверді приголосні звуки, однією лінією, а м'які приголосні — двома лініями.
- ➔ Досліди, які букви вказують на м'якість приголосних.
- ➔ Перевір свій висновок за поданим правилом.

Пригадай! М'якість попередніх приголосних звуків позначають буквами **і, я, ю, є**:

лі — [л'і], ля — [л'а], лю — [л'у], лє — [л'е].

Приголосні звуки

Тверді: [б], [п], [в], [м], [ф], [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н], [дз], [р], [г], [ґ], [к], [х], [ж], [ч], [ш], [дж].

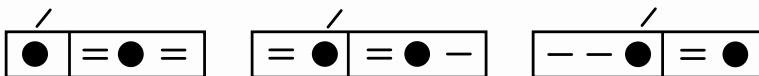
М'які: [д'], [т'], [з'], [с'], [дз'], [ц'], [л'], [н'], [р'], [й].

Пом'якшені: [б'], [п'], [в'], [м'], [ф'], [г'], [ґ'], [к'], [х'], [ж'], [ч'], [ш'], [дж'].

- ❖ У якому з виписаних слів є буква, яка позначає пом'якшений приголосний звук?

4. Яким словам у вірші відповідають звукові моделі?

Пригадай! Буква **й** завжди позначає м'який приголосний звук [й]: *край* .

5. Придумай і запиши по два слова з літерою **й**, що знаходиться на початку, у середині та в кінці слова. Склади звукову модель одного слова (на вибір).

6. Прочитай. Запиши слова парами за зразком.

Зразок: літо — райдуга.

Осінь, весна, сніг, пролісок, зима, дощик.

❖ Підкресли слова, у яких є букви, які позначають м'які приголосні звуки.

7. Спиши вірш. Що потрібно зробити, щоб день приніс радість?

Усміхнися всім навколо:
небу, сонцю, квітам, **людям**.
І тоді обов'язково
день тобі веселим буде.

Анатолій Костецький

❖ Підкресли букви, які позначають пом'якшені звуки.
❖ Зроби звуко-буквений аналіз виділеного слова.

Приголосні тверді, м'які і пом'якшені. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами *і, я, ю, є*

1. Прочитай оповідання.

Осінь

Коли в Карпатах настає осінь, усе навколо аж мерехтить кольорами.

Піднявся художник на гору.

— Яка краса! Ця гора — золота. А та — фіолетова, за нею — синя, там — жовтогаряча...

Розклав мольберт, фарби, почав малювати.

А тут сонце за хмару сховалося. Що за чудасія? Золота гора стала синьою, синя — брунатною, фіолетова — посивіла...

Повіяв вітер. І знову все по-іншому: фіолетова — зазолотилася, синя — почорніла. Жовтогаряча спалахнула червоним.

Стоїть художник, дивується.

Осінь у горах магічна!

Лідія Повх

* Які кольори осені побачив художник у Карпатах?

** Відшукай у тексті й прочитай рядки, у яких описано, що побачив художник, коли піднявся на гору.

*** Поміркуй, як можна назвати цей твір. Запропонуй свій варіант заголовка.

*** Розглянь картину Йосипа Бокшая «Осінь у Карпатах». Які почуття вона викликає в тебе?

*** Порівняй подану картину й твір Лідії Повх «Осінь». Склади (усно) розповідь про осінь у Карпатах.

*Йосип Бокшай
«Осінь у Карпатах»*

2. Випиши з тексту слова з м'якими та пом'якшеними приголосними. Підкресли букви, які позначають м'які й пом'якшені приголосні звуки, двома лініями та обведи букви, які вказують на м'якість приголосних звуків.

- ❖ Обведи слова, у яких букв більше, ніж звуків.
- ❖ Виконай звуко-буквений аналіз слова *малювати*.

3. Запиши слова з м'якими приголосними у дві колонки: у першу — м'якість позначається буквою *і*, у другу — літерами *я, ю, є*.

Горішки, квіти, гладіолус, помідор, буряк, картопля, любисток, працювати, чорнобривці, життєвий, осінній, гарбузиння.

- ❖ Підкресли трискладові слова, у яких наголошений другий склад.

4. Прочитай осінні прикмети.

Багато опеньків восени — на сувору зиму.

Якщо осінь багата на гриби — зима буде тепла.

Грім у вересні — на теплу й тривалу осінь.

- ❖ Випиши слова, у яких немає м'яких і пом'якшених приголосних.
- ❖ Знайди слова, у яких усі приголосні дзвінки. Підкресли їх.

5. Прочитай скоромовку. Спиши.

Лис малий і більший лис

Заздрить білка в лісі лису.

По гриби ходили в ліс.

Лис лисички ніс із лісу.

- ❖ Підкресли букви, які позначають пом'якшені приголосні звуки.
- ❖ Знайди слова, які відрізняються однією буквою.

6. Розшифруй і запиши слова, користуючись номерами букв абетки.

17, 12, 22, 33, 27, 31

22, 24, 10, 12, 21, 33

23, 32, 16, 7, 18, 31

16, 12, 18, 12, 33

- ❖ Запиши звукові моделі слів.

Позначення м'якості приголосних на письмі буквою ь

1. Прочитай казку.

Казка про білочку-мандрівницю

Маленька білочка народилася наприкінці літа. Вона була зовсім голенька й сліпа.

— Це нічого, — сказала мати-білка її старшим братам і сестрам, що народилися раніше і тепер, пробігаючи повз рідне **гніздо**, зневажливо дивилися на сестричку, — ви теж були колись такі, а тепер бачите, які у вас пухнасті хвостики і вушка з китичками.

І справді, маленька білочка за деякий час вкрилася м'якою пухнастою шерстю, а потім відкрила й свої горіхові очі — вони й завбільшки були як маленький **горішок**, і на колір такі самі.

Але як тільки глянула — очі стали відразу як великий горіх, бо навколо було дуже цікаво і хотілося все швидше побачити.

Вона висунула гостру, цікаву мордочку з гнізда, повела вушками і спитала матір:

— А що то таке?

— То стара **ялина**, ми будемо там жити взимку. То хороша стара ялина, на ній багато смачних шишок і велике дупло для нашої квартири.

— А то що?

— То **пташки**. Вони, правда, дуже балакучі, особливо вранці та ввечері, але шкоди нам не роблять. А он бачиш, крадеться поміж деревами? Отого звіра бережись: то стара

лисиця, вона хитріша за всіх у лісі і може тебе з'їсти. Та як тільки в тебе хвостик стане великий і лапки зміцніють, я навчу тебе стрибати по верхах дерев, і тебе ніхто не спіймає.

Оксана Іваненко

- Назви головних героїв казки.
- Знайди й прочитай абзац, у якому описується маленька білочка.
- Про що розповідала мама білочці? Підтвердь свої слова рядками казки.

- Обери собі партнера/партнерку. Приготуйтеся прочитати діалог між мамою і білочкою.

2. Знайди в тексті слова, у яких букв більше, ніж звуків. Запиши. Поясни, чому ти так думаєш.

➔ Підкресли у вписаних словах букви, які позначають м'які приголосні звуки.

- ➔ Досліди, яка буква вказує на м'якість цих приголосних.
- ➔ Перевір свій висновок за поданим правилом.

Пригадай! Буква «знак м'якшення» (ь) позначає м'якість приголосних звуків.

3. Запиши назви малюнків. Підкресли букви, які вказують на м'якість приголосних звуків.

- ❖ Зроби звуко-буквений аналіз односкладового слова.

4. Випиши з тексту казки виділені слова за алфавітом. Підкресли наголошені склади.

- ❖ Придумай цікаву історію з цими словами.

Позначення м'якості приголосних на письмі буквою ь

1. Прочитай продовження казки.

Казка про білочку-мандрівницю

Маленька білочка з заздрістю дивилася на своїх старших братів та сестер, що плігали по зелених ялинах. Їх нібито вітер перекидав з дерева на дерево. Вони могли мандрувати по всьому лісі. І всі дуже вихвалялися, що вони вже великі.

«Хоч би й мені швидко бігати й стрибати! — думала маленька білочка. — Я б тоді їх усіх випередила й забігла б найдалі».

Та от і в неї зміцніли лапки, хвостик став пухнастий і вже міг махати над її мордочкою, як віялом. А над вушками ще раніше з'явилися маленькі китички — вузькі й гострі, зовсім як щіточки на дитячих пензликах. Мати почала вчити її лазити й стрибати.

— Це добре, що піросла маленька білочка, — сказала мати-білчиха, — у нас тепер багато роботи, і ти теж допомагатимеш. Нам треба за гарної погоди зробити запаси на зиму. Тільки ти, білочко, не забігай далеко. Далі дуба та ялинки не ходи.

Оксана Іваненко

* Про що думала маленька білочка? Прочитай.

* Що радила їй мама?

Прочитай продовження казки за посиланням на сайті <https://is.gd/lpjOSn> або QR-кодом.

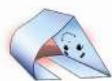
** Простеж, як у творі змінювався зовнішній вигляд та характер білочки.

** Спробуй дібрати інший заголовок із запропонованих: *Маленька білочка. Білчиха родина. Пригоди маленької білочки.* Який із заголовків тобі найбільше сподобався? Чому?

*** Поставте запитання одне одному за змістом казки.

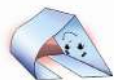

РАФТ

Роль	Аудиторія	Формат	Тема
мама-білка	мешканці лісу	прохання	знайти білочку

Листьмо для себе.

Поміркуй, кому були вдячні білчині родичі.

2. Випиши з тексту слова з **ь**. Підкресли букви, які позначають м'які приголосні звуки.

3. Встав пропущені букви **я, ю, є, і, ь**.
Вимов усі звуки в цих словах.

Д..тел, за..ц.., учител.., сал..т, **Бат..к..вщина**, т..л..пан,
мал.., т..сто, ін..й, в..тер.

❖ Зроби звуко-буквений аналіз виділеного слова.

4. Випиши слова, які не можна перенести.

Сіль, дружба, хвоя, олія, метро, мрії, ґедзь, ліс.

❖ Підкресли букви, які позначають м'які приголосні звуки.

5. Розглянь звукові моделі слів. Випиши слова, які відповідають першій звуковій моделі, у першу колонку, другій — у другу, а третій — у третю.

Льон, шовк, дзьоб, тіль, дощ, кінь, йод, лінь.

6. Прочитай прислів'я. Яке з них передає зміст казки?

Веселий гіст.. — дому радіст.. .

Вірний приятел.. — то найбіл..ший скарб.

Мален..ка праця краща за велике безділля.

❖ Спиши прислів'я, вставляючи пропущені букви.

❖ Підкресли літери, які позначають м'які приголосні звуки.

Подовжені м'які приголосні звуки. Вимова і правопис слів із подовженими м'якими приголосними

1. Прочитай виразно вірш. Скажи, які звуки називають подовженими.

Є такі чудні слова

Є такі чудні слова:	Це <i>обличчя</i> і <i>насіння</i> ,
звук один, а ніби два.	<i>бездоріжжя</i> і <i>каміння</i> .
В слові звуки ці живуть,	Це <i>життя</i> і <i>майбуття</i> ,
їх подовженими звуть.	це <i>волосся</i> і <i>взуття</i> .

Алла Свашенко

- ➔ Випиши слова з подовженими м'якими приголосними.
- ➔ Підкресли букви, які позначають м'який подовжений звук.
- ➔ Зроби висновок, скількома буквами позначено подовжені звуки.

Пригадай! Подовжений м'який приголосний звук на письмі позначають двома однаковими буквами: *життя, читання, колосся.*

У звуковій моделі подовження звука позначають двокрапкою: — — ● =: ● — *[знан':а́]* — *знання.*

2. Прочитай слова, правильно вимовляючи подовжені приголосні звуки. Спиши. Підкресли букви, що позначають ці звуки.

Колосся, приладдя, **узлісся,** Ілля, завдання, Запоріжжя.

❖ Побудуй звукові моделі до виділених слів.

3. Утвори слова за зразком і запиши парами.

Зразок: промінь — проміння; жити — життя.

Гілка —	корінь —	змагатися —
малювати —	плавати —	питати —

❖ Склади і запиши речення з одним із утворених слів.

4. Прочитай оповідання.

Яблуко в осінньому саду

Пізньої осені маленькі близнятка Оля й Ніна гуляли в яблуневому саду. Дівчатка підійшли до великої яблуні. Поруч з жовтим листком вони побачили на гілці велике рожеве яблуко.

Оля й Ніна аж скрикнули від радості.

— Як воно тут збереглося? — з подивом запитала Оля.

— Зараз ми його зірвемо, — сказала Ніна і зірвала яблуко. Кожній хотілося потримати його в руках.

Олі хотілося, щоб яблуко дісталось їй, але вона соромилася висловити це бажання, а тому сказала сестрі:

— Хай тобі буде яблуко, Ніно...

Ніні хотілося, щоб яблуко дісталось їй, але вона соромилася зізнатися в цьому. Ніна сказала:

— Хай тобі буде яблуко, Олю...

Яблуко переходило з рук у руки, дівчатка не могли дійти згоди. Та ось їм обом сяйнула одна і та ж думка: вони прибігли до мами радісні, схвильовані.

Віддали їй яблуко.

В маминих очах сяяла радість.

Мама розрізала яблуко й дала дівчаткам по половинці.

За Василем Сухомлинським

* Назви дійових осіб оповідання.

** Розглянь картину Катерини Білокур «Богданівські яблука». Які почуття у тебе вона викликає?

*** Порівняй картину й текст. Склади (усно) розповідь про осінь у саду.

*Катерина Білокур
«Богданівські яблука»*

5. Знайди в оповіданні слово з м'яким подовженим звуком і випиши. Надпиши кількість звуків і букв у слові.

**Подовжені м'які приголосні звуки.
Вимова і правопис слів
із подовженими м'якими приголосними**

1. Прочитай виразно твір.

Яблуко в осінньому саду

(інсценівка за твором Василя Сухомлинського)

Ведуча: Настала осінь. В нашому саду
Хороший урожай зібрали люди.
Вже листя з яблунь облетіло все
І шурхотить попід ногами всюди.
Гуляли Оля й Ніна у саду,
Ногами жовте листя підкидали.
Рожеве яблуко на дереві вони
Побачили, зраділи і зірвали.

Оля: Яке ж воно велике, наливне
Тут збереглось між листя золотого!

Ніна: Дай роздивлюсь, потримаю його.
Не бачила давно вже я такого.

Оля: Хай буде яблучко, Ніно, тобі,
Хоч скуштувати хочу його дуже.
Але воно одне, тому візьми, —
Для мене ти, сестричко, не байдужа.

Ніна: Ні, буде яблучко нехай тобі,
Хоч з радістю сама б його я з'їла.
Я теж не жадібна, тому візьми, візьми,
Ти ж скуштувати так його хотіла.

Оля: Візьми собі!

Ніна: Та ні, з'їж його ти!

Оля: Не хочу я. Скуштуй сама, сестричко!

Ніна: Я, Олю, щиро дякую тобі.
Та з'їж сама. Воно ж бо невеличке.

Оля: Я знаю, сестро, що робити нам:
Із яблучком ми поспішім до мами.

Ніна: Воно таке красиве, наливне,
Нехай вона радіє разом з нами.

Оля: Матусю, люба, нумо подивись,
Що ми в саду осінньому зірвали!

Ніна: Від нас в дарунок яблучко прийми,
Давно таке смачне не куштувала.

Мама: Мої маленькі, дякую я вам.
Радію я, що ви такі хороші.
Тому це яблучко ми всі з'їмо разом,
Покуштувати його зможе кожен.
Візьму я ніж і поділю його,
Щоб нам усім це яблучко дісталось.
Я бажаю, діти, щоб в житті
Гостинними ви завжди залишались.

Ведуча: А ви, малята любі, чи завжди умієте дарунок
поділити?
Чи, може, все їсте тихцем на самоті?
Я знаю, не такі ви, любі діти.
Робіть людям добро від всього серця, —
До вас воно сторицею вернеться.

Тетяна Строкач

- Назви персонажів п'єси.
- Відшукай у тексті та прочитай рядки, у яких автор висловлює ставлення мами до донечок.
- Які почуття викликав у тебе прочитаний твір? Думку обґрунтуй.

2. Порівняй оповідання Василя Сухомлинського «Яблуко в осінньому саду» та інсценівку за ним Тетяни Строкач. Чим подібні й чим відрізняються ці тексти?

Інсценізація (інсценівка) — це переробка літературного твору для сцени чи кіно.

3. Підготуйтеся до інсценізації твору:

- визначте ролі;
- навчіться виразно читати;
- виготовте костюми.

4. Знайди в тексті слово з подовженим м'яким звуком, випиши.

➔ Подумай, як поділити це слово на склади та для переносу.

Пригадай! Слова з подовженими м'якими приголосними звуками на склади поділяють тільки так: *зі-лля*.

Переносити такі слова можна по-різному: *зі-лля, зіл-ля*.

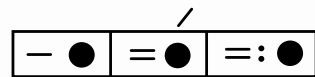
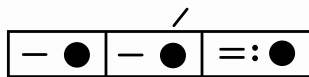
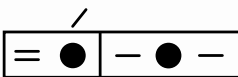
5. Прочитай прислів'я, поясни їх зміст.

Є терпін..я — буде й умін..я. Знан..я робить жит..я красним. Важко в навчан..і — легко у труді.

- ❖ Встав пропущені букви. Запиши.
- ❖ Підкресли букви, що позначають подовжені м'які приголосні звуки.

6. Розглянь звукові моделі слів. Випиши слова, які відповідають першій звуковій моделі, у першу колонку, другій — у другу, а третій — у третю.

Читання, ясен, коріння, багаття, насіння, дятел, волосся, Йосип, вугілля.

7. Знайди й випиши із прочитаних творів три речення зі словами з подовженими приголосними. Підкресли букви, що позначають м'які подовжені приголосні звуки.

Перевір свої досягнення за посиланням на сайті <https://is.gd/ZDpniK> або QR-кодом.

